

Sveriges nya tidskrift för MJ

Modelljärnvägs- magasinet

MJ-magasinet Maj 2009
Pris 0 kr inkl. moms

Husbygge enligt Kajsa Warg

PDF-utgåva fri för nedladdning från www.mj-magasinet.se

Skriv en artikel!

”Jag – artikelförfattare?” Jodå, det tror vi!

Artiklarna i **Modelljärnvägsmagasinet** och i andra skrifter är skrivna av någon som en gång i tiden, kanske inte för så länge sedan, skrev sin första artikel.

Det finns inte så många Strindbergare, nejvisst – men det krävs heller inte. Och det är där som redaktionen kommer in i bilden! Vi hjälper till med språkgranskning, synpunkter på struktur och så vidare. Vi åtar oss även mer omfattande textjobb utifrån dina artikelutkast.

Foton, ritningar och andra bilder – beställ våra guider! Där presenterar vi vad du kan tänka på när du skriver din artikel och tar dina bilder. Du kan också ladda hem guiderna från vår hemsida www.mj-magasinet.se

Och du – man får betalt för publicerat material!

Prenumerera!

Prenumerera på **Modelljärnvägsmagasinet**! Som prenumerant behöver du inte tänka på att hålla ögonen öppna efter Sveriges nya tidskrift för modelljärnväg. Den kommer istället direkt i din brevlåda tre gånger om året.

Modelljärnvägsmagasinet utkommer i mitten av februari, juni och oktober. Första numret kommer i juni 2009. Du får – annonser och annat borträknat – minst 150 sidor modelljärnväg om året!

Som prenumerant kan du på vår hemsida www.mj-magasinet.se ladda hem diverse material från olika nummer: ritningar, spårplaner, Raily-filer med mera.

Och du spar pengar! En prenumeration kostar bara 247 SEK/år inom Sverige (370 SEK/år inom Europa och 400 SEK/år utanför Europa).

Hör av dig till oss på adress nedan – välkommen som prenumerant!

Modelljärnvägsmagasinet

Åstorpsgatan 3
660 50 Vålberg
054-54 27 30

www.mj-magasinet.se
red@mj-magasinet.se

Ansvarig utgivare, redaktör:

Stefan Nilsson
stefan@mj-magasinet.se

Redaktion:

Peter Berggren
peter@mj-magasinet.se

Johan Stenson
johan@mj-magasinet.se

Niclas Westerlund
niclas@mj-magasinet.se

Anders Östlund
anders@mj-magasinet.se

Postadress och telefon:

Geographica Antikva Förlag
Åstorpsgatan 3
660 50 Vålberg
054-54 27 30

Momsnummer:

SE660928623901

Bankgiro:

5714-8090

Prenumeration:

247 SEK / år (3 nummer) inom
Sverige, 370 SEK / år inom
Europa, 400 SEK / år utanför
Europa.

Lösnummer:

99 SEK / styck (+ ev. porto
36 SEK inom Sverige, 75 SEK
inom Europa, 85 SEK utanför
Europa).

Annonser:

Prislista finns på hemsidan
annonser@mj-magasinet.se

Modelljärnvägsmagasinet är en oberoende svensk tidskrift för järnvägar och tåg i modell, som ges ut av Geographica Antikva Förlag. Innehållet bygger på tematik och författas av enskilda personer, anknutna efter behov. Ett arvode utgår för publicerat material enligt en definierad trappa. Vi förbehåller oss rätten att avgöra om och när material kan publiceras. Vi ansvarar inte för insänt, ej beställt material men tar gärna emot artiklar, foton, ritningar och liknande. Vill du bidra? Kontakta redaktionen!

Webbplats och e-post:

www.mj-magasinet.se
red@mj-magasinet.se

ISSN: 1654-949X

© Modelljärnvägsmagasinet
samt resp. upphovsperson

Modelljärnvägsmagasinet April 2009

Husbygge av vad som finns tillhands

Den sista nedräkningen	Redaktionen	4
Även hus ska byggas	Redaktionen	5
Man tager vad man haver	Bjarne Petersen	6

Skriv gärna ut denna PDF och ge till bekanta som saknar dator!

(Observera att kvaliteten på denna PDF är sänkt till e-boksformat och att såväl bildkvalitet som viss grafisk form kommer att skilja sig från den tryckta tidskriften.)

Omslaget: En Ho-modell av ett Höganäshus. Bygge och foto: Bjarne Petersen.

Den sista nedräkningen

Redaktionen

Det drar ihop sig. Denna PDF-utgåva blir den sista vi ger ut som smakprov och kommer att lägga all energi och kraft på första numret av pappersutgåvan av **Modelljärnvägsmagasinet**.

Nu kommer vi inte att sluta ge ut artiklar i PDF-format; tvärtom ser vi dem som en nyttig och nödvändig kanal för att få ut visst material mellan nummer av magasinet.

Bygge av en modelljärnväg (tågbana, anläggning, layout, modul, järnvägsmodell och så vidare) är inte bara tåg och spår, berg och träd. Det är minst lika mycket landsvägsfordon, båtar, flygplan, människor – och byggnader.

På husfronten ligger Skövde Modell-sällskap sedan länge i framkant, med sina speciellt utvalda och helt handbyggda hus från olika delar av Sydsverige. På senare år har det kommit flera alternativ till de stora modellfabrikan-

terna och till hembyggarna, inte minst genom tekniken med laserskärning.

Det är nu inte bara färdiga husmodeller som kommer utan även byggsatser, från enklare till direkt avancerade – i resinplast för limning, i laserskuret trä och kartong som också ska limmas, liksom etsade byggsatser som ska lödas ihop.

I nummer 1 av **Modelljärnvägsmagasinet** kommer ni att kunna läsa om såväl svenska stadshus gjorda från ombyggda tyska dito, som provbyggda svenska hus av laserskuren kartong.

Nu vet vi att svenska modellrallare inte enbart är inriktade på svenska modeller, utan bredden är stor med allt från Tyskland under 1920-talet till 1950-talets USA. Likaså byggs det hus i alla möjliga skalor, från Z till trädgårdsbarnor och skalor för Live Steam.

På samma sätt som vi vill täcka in så dant så avser vi förstås även att berätta

om projekt i så många skalor som vi kan få in underlag till. Bygger du hus? Byggsatser direkt ur kartongen? Helt från råmaterial och skrotlådan? I udda eller vanlig skala? Skriv en rad till oss och berätta om dina husbyggen!

Med engagemang och entusiasm kommer man långt. Med samarbete och bidrag från hobbyutövare kommer man ännu längre. Tillsammans skapar vi ett magasin som alla kan bli nöjda med.

På hemsidan kommer vi att presentera de handlare runt om i landet som är återförsäljare av **Modelljärnvägsmagasinet**, så du kan hitta det i en butik nära dig. Du kan även beställa nummer 1 från redaktionen – eller köpa det direkt av oss på Bankalaset i Skövde den 13 juni.

Oavsett hur du väljer att göra så är du varmt välkommen till det allra första numret av **Modelljärnvägsmagasinet** i mitten av juni! ❀

Stefan, Johan och Niclas på Hjulmarknaden i november (foto: Lars Kempe).

Fel mall

På linjen Katrineholm–Valla fick en banvakt i 1900-talets början ett nytt utbus. Snickaren hade dock inga detaljritningar att gå efter utan gjorde inredningen så som han tyckte var bäst. Banvakten klagade vid avsyningen på att ett visst hål i ett visst sittbräde var alldeles för litet. Snickaren försvarade sig då sålunda:

– Ja se, jag gjorde det efter eget huvud.
– Det kan jag nog tänka mig, svarade banvakten, men jag vill ha det gjort efter min ändalykt!

Ur Sten Björkén 1956: *Järnvägshistorier*. Wahlström & Widstrand. Stockholm.

Ett modelljärnvägsmagasin. Även två sammanslagna danska plastbyggsatser kan ge ett realistiskt svenskt intryck. Foto: Daniel Ahlstedt.

Även hus ska byggas

Redaktionen

Husbygge hör lika mycket till att skapa en modelljärnväg som lok, vagnar och räls. Nånstans ska passagerarna bo, nånstans ska godset lastas om och någonstans ska godset produceras och levereras. Oavsett om det handlar om ett stationshus, en banvaktstuga, en fabrik eller ett bostadshus så finns det många olika tekniker att bygga hus.

Ett sätt är att köpa färdiga husbyggsatser i plast, trä eller mässing, montera ihop dem med lim eller lödtenn, måla och placera ut på anläggningen. Men vad gör man om man nu inte hittar den där speciella stationen, just det där rätta godsmagasinet eller ett bostadshus som passar in både i ens region och tidsperiod? Även då finns det lösningar.

Byggsatser eller färdiga modeller av svenska hus är lättträknade. Sedan Euro-

mod upphörde med sin tillverkning i början av 1990-talet har det varit tunn-sätt med svenska byggnader i tillverkarnas modellprogram.

Då kan man göra som kvinnorna och männen i *Skövde Modellsällskap*, bygga själv, från råmaterial via noggranna måttskisser av befintliga hus till färdig kåk. Eller så kan man göra som Johan Stenson gjorde: ta två danska plastbyggsatser som är för små och göra om dem till ett lagom stort svenskt godsmagasin (bygget kan man läsa mer om på www.modellrallaren.com/teknik/projekt/byggnader/godsmagasin/index.shtml).

En tredje variant är att utgå från den hustyp man är ute efter och sen plocka vad för material som finns tillhands hemma, utan att ha någon egentlig ritning för att istället fånga essensen hos en lokal eller regional hustyp.

Så har Bjarne Petersen gjort med ett hus från Höganästrakten i Skåne. Om det kan man läsa på följande uppslag.

I nummer 1 av **Modelljärnvägsmagasinet** fortsätter Bjarne att presentera husbyggen – läs mer där! ❀

Diskutera denna utgåva på
<http://0409.mj-magasinet.se>

Man tager vad man haver

Bjarne Petersen

Man tager vad man haver, eller ”Man tager om man så hafva kan” som det egentligen står i Kajsa Wargs *Hjelpreda i hushållningen för unga fruentimber*. Man tar alltså vad man har och när det gäller modellhusbygge kan man använda det mesta för att få en acceptabel slutprodukt. I just detta fall betyder det en pizzakartong, lättspackel, kirurgtape, elkabel, papper och lite överblivna plastdetaljer från skrotlådan.

Ovan: Ett traditionellt Höganäshus – Ho-modell eller verklighet? Eller pizzakartong och lite blandade delar ur bra-att-ha-lådan?

Höganäshus

Den lilla bruksorten Höganäs i nordvästra Skåne har till stor del präglats av den stenkolsbrytning som inleddes under 1700-talet. Höganäsbolagets inflytande över ortens byggnadsverksamhet var stort och kom i stora delar att prägla dess utformning. Förutom gruvanläggningar och fabriker uppförde man även bostadshus, skolor och samlingslokaler.

Stenkolen och leran formade hemmen; arbetarna lånade pengar till husen av bolaget, man byggde dem av tegel från bolaget, man eldade med kol från gruvorna och man använde höganäskrus i hushållet. År 1826 inleddes en fabriksmässig tegeltillverkning vid Höganäsbolaget och från 1828 tillverkade man även taktegel. 1878 startades en asketegelabrik, där man tog tillvara över-

skottsprodukter för att tillverka ett poröst tegel avsett för överputsning.

De flesta äldre enfamiljshus i Höganäs har karaktär av skånelängor i putsat korsvirke eller tegel och har samma karaktäristiskt höga takresning (45°–55°) som landsbygdens halmklädda tak.

Under perioden mellan 1890 och 1920 var murar av tegel eller överputsat asketegel helt dominerande. Putsen fick, så gott som alltid, ”stenfärger” som vitt, gult eller grått. Snickerierna hölls i traditionella kulörer som engelskt rött, guldockra grått och vitt.

Proportionerna hölls också traditionella, fönstren ligger i liv med fasaden och taket kläddes med takpapp eller tegel. Skorstenen var ganska hög och reslig, hade utkragningar av tegel och som rökrör använde man ofta ett lerrör från Höganäsbolaget.

Förutsättningarna för ett litet husbygge med lokal prägel är således givna. Till arbetsbordet!

Modellbygget

Till att börja med klippte jag ut kåkens väggar ur en pizzakartong. Inte för att detta material skulle vara särskilt lämpat för ändamålet utan mest just för att det fanns till hands vid byggtillfället. Den ena gaveln gjorde jag dock av en överbliven bit plasttegel från Auhagen. Från samma tillverkare kom också fönstren.

När väggarna limmats ihop och fönstren kommit på plats var det dags för putsen. Med en liten pappbit som spackel drog jag på lättspacklet så tunt jag kunde, både över kartongen och över plastteglet. När det torkat, efter någon timme eller så, slipade jag ner det hela med en slipsticka. I nederkanten av gaveln slipade jag lite extra och lät teglet titta fram för att simulera en frostsprängning av putsen.

Tegelfogarna fylldes med utspätt spackel som ströks på med pensel. De putsade friserna gjordes av plastremsor. Också de ströks med utspätt spackel. Dörren och fönsterblecken gjorde jag av papper. Till tak använde jag en tunnare kartong som kläddes med takpapp. Denna gång blev det kirurgtape men jag tycker personligen att maskeringstape går precis lika bra.

Skorstenen gjorde jag av ett slags tegelpapper men den blev jag inte nöjd med så den kommer jag antagligen att göra om. Till rökrör och stuprör kom elkabeln till användning. Stuprören var jag lite slarvig med. Jag böjde bara kabeln med en tång och fick inte till de skarpa veck som hör till äldre plåtarbeten. Här bör man kanske kapa kabeln till rätt vinkel, slipa och limma ihop delarna istället. Det skall jag prova någon gång. Den lilla sidobyggnaden är huvudsakligen diverse plastskrot som också spackelstrukits. Slutligen placerades kåken på en grund som jag skar ut ur packningskork.

Bygget tog ett par dagar i anspråk och kostade högst ett par tior. Ja, och så sextio spänn för pizzan då. ❀

Källa:

Henrik Ranby *Arbetarhem och egna hem i Höganäs – ett lokalt kulturarv att bevara*. Kullabygd årgång LXX.

I ekonomiska kristider som dessa kan det vara bra att återvända till klassiker som Kajsa Warg. Med finurlighet och öga för användbara saker går det utmärkt att skapa vackra byggen, vilket Bjarne Petersen här visar genom sin modell av ett Höganäshus.

Frostsprängd puts under stegen. Fram med pizzakartongen, vet jag, och bygg hus!

I nästa nummer

(Tillfälligt omslag.)

Nästa utgåva blir nummer 1 av **Modelljärnvägs-magasinet**! I början av juni ska det vara klart att distribuera till prenumeranter och lösnummerköpare. Håll utkik i en hobbybutik nära dig! Se vår lista på hemsidan över nuvarande återförsäljare (inom kort). Du kan förstås även beställa direkt från oss – eller besöka oss på Bankalaset i Skövde den 13 juni!

Läs om:

- G-vagnar vid SJ
- Lokbygge i N
- Husbygge i H0
- Spårplanering
- Samt mycket mera

Väl mött i **Modelljärnvägs-magasinet** nummer 1!

Redaktionen

**DU HITTAR DET
MESTA OCH BÄSTA
TILL DIN
MODELLJÄRNVÄG
HOS OSS!**

MJ-SPECIALISTEN
Uppfartsvägen 12, Solna
T-station: Näckrosen.
Öppet: Tis-, ons- och torsdag 11–19
lördag 11–14
Tel: 08-730 26 22

www.mj-specialisten.se

www.nmodell.se
info@nmodell.se

**En komplett
hobbybutik med
modelltåg i
N-skala som
specialitet!
Även H0 och O!
Digitalt, bl.a:
Digitrax, LDT,
CT Elektronik**

Tack till våra annonsörer!

**Modelljärnvägs-
magasinet**

Sveriges nya tidskrift för modelljärnväg och modellrallare.

Prenumeration 247 kr/år (3 nr) inom Sverige, 370 SEK inom Europa, 400 SEK utanför Europa.

red@mj-magasinet.se

Nordens största MJ-butik, surfa in på www.mjhobby.se

**MJ-HOBBY
EXPERTEN**

**Västbergavägen 24
S-12630 Västberga
Tel: 08-248910
Fax: 08-247140
www.mjhobby.se**

Beställ vår annonsprislista
– rabatterat pris första året!

annons@mj-magasinet.se